

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๑๑๐๒/

กระทรวงพาณิชย์
๕๖๓ ถนนนนทบุรี ตำบลบางกระสอ
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ผลการประชุม World Economic Forum ๒๐๑๗ และการประชุมรัฐมนตรีการค้า WTO
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ด่วน ที่ นร ๐๔๐๒/๙๐๕๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. การจัดทำ Competitiveness Ranking ใหม่ของ WEF
๒. สรุปประเด็นสำคัญในการประชุมฯ
๓. วิดีทัศน์สรุปผลการประชุมฯ

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่องผลการประชุม World Economic Forum ๒๐๑๗ และการประชุมรัฐมนตรีการค้า WTO มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ซึ่งกำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ตามหนังสือที่อ้างถึง World Economic Forum มีหนังสือกราบเรียนเชิญนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมประชุม WEF ๒๐๑๗ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐ ณ เมืองดาวอส สมาพันธรัฐสวิส และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมประชุมแทน ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบผลการประชุมดังกล่าวและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓. สารสำคัญ

๓.๑ การประชุม World Economic Forum (WEF)

(๑) การประชุมเรื่อง The Future of Production รว.พณ. ได้รับเชิญจาก WEF ให้เป็นกรรมการ (Board of Stewardship) ของคณะกรรมการคาดการณ์อนาคตการผลิตของโลก ซึ่งในการประชุม Board ประจำปีที่เมือง Davos รว.พณ. ก็ได้รับเชิญให้เป็นประธานร่วมของการประชุม โดยที่ประชุมเน้นหารือเรื่องการปฏิวัติอุตสาหกรรม ๔.๐ และผลจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีต่างๆ รว.พณ. ได้แบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับการผลักดันนโยบาย Thailand ๔.๐ ว่าไทยได้ให้ความสำคัญกับการปรับตัวโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ โดยมีได้ละเอียดการมุ่งสร้างเสริมเศรษฐกิจภายในพร้อมทั้งนำเสนอแนวทางยกระดับอุตสาหกรรมด้วย New S-curve, Eastern Economic Corridor และ การขับเคลื่อนนโยบายด้วยกลไกประชารัฐให้ประชาคมโลกได้รับทราบด้วย

นักวิชาการ WEF ได้กล่าวถึงจุดแข็งของเศรษฐกิจไทย ที่มีระบบการผลิตที่กำลังปรับตัวเข้าสู่การสรรค์สร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะเรื่องสินค้าเกษตรที่มีทิศทางชัดเจนที่จะก้าวสู่เกษตรสมัยใหม่ รวมทั้งการขยายตัวของสินค้า Organic และ GI ตลอดจนความหลากหลายของห่วงโซ่อุปทานสินค้าอุตสาหกรรม สำหรับภาพรวมระดับโลก คาดกันว่าการพัฒนาทางเทคโนโลยีในอนาคตจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเอื้อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจและการแพร่กระจายของเทคโนโลยีและนวัตกรรมข้ามพรมแดน ส่งผลให้

การวิจัยและการพัฒนา รวมทั้งข้อมูลและการตลาดกลายเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของทุกอุตสาหกรรม ผู้ผลิตจะต้องส่งมอบสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีความซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงเป็นสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล (Personalized Products) มากกว่าในอดีต ทั้งนี้ คาดว่าเศรษฐกิจทั่วโลกจะเปลี่ยนผ่านไปสู่ “เศรษฐกิจแบ่งปัน (Shared Economy)” และ “เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)” มากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางอาหารและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมต่อไป

จากบริบททางเศรษฐกิจดังกล่าว ไทยเองก็ได้ขับเคลื่อนประเทศไปในทิศทางที่สอดคล้องและเหมาะสมแล้ว โดยการพยายามสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy) ซึ่งเป็นที่คาดการณ์ว่าผู้บริโภคมีแนวโน้มจะนิยมสินค้าท้องถิ่น (Localized Products) มากขึ้น ดังนั้นหาก SMEs ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูง (Premium) ก็จะได้ความนิยมและมีโอกาสมากขึ้น และกระทรวงพาณิชย์ก็ได้ให้ความสำคัญกับแนวนโยบายพัฒนา OTOP Premium มากขึ้นเช่นกัน

(๒) การหารือเกี่ยวกับการเกษตร

รมว.พณ. ได้เข้าร่วมประชุม เรื่องอนาคตเกษตรโลก โดยได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ไปร่วมหารือกับผู้นำโลก โดยได้เชิญผู้นำโลกให้มาร่วมศึกษาประสบการณ์การจัดทำโครงการภายใต้พระราชดำริ กว่า ๔,๔๔๗ โครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างอาชีพแก่เกษตรกร ตลอดจนการทำเกษตรผสมผสานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำโครงการไปประยุกต์ใช้ในระดับโลกต่อไป อีกทั้ง รมว.พณ. ได้หารือกับทาง WEF โดยเชิญนักลงทุนชั้นนำของโลกมาร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล และร่วมพัฒนาเกษตรกรไทยให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ “Professional Farmer” ต่อไปด้วย

(๓) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันใหม่ของ WEF

รมว.พณ. ได้หารือกับนาย Daniel Gomez Gaviria, Head of Competitiveness Research ของ WEF ที่เป็นผู้จัดทำ WEF Global Competitiveness Report โดยนาย Gaviria แจ้งว่า ทาง WEF จะมีการปรับปรุงวิธีการจัดอันดับความสามารถทางการแข่งขันโลกแบบยกเครื่อง Facelift โดยมีประเด็นสำคัญคือ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๑. ลดความสำคัญของผลจาก Survey ลง และเพิ่มตัวแปรใหม่ เข้าไปในการจัดอันดับกว่า ๖๔ ตัวแปร และจะคงตัวแปรเดิม อีก ๗๑ ตัวแปรไว้

๒. ให้น้ำหนักกับเรื่องสภาพแวดล้อมด้านนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) มากขึ้น

๓. ยกเลิกการให้น้ำหนัก (Weight) ตามการจัดกลุ่มของระดับการพัฒนา

๔. ให้น้ำหนักกับข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงและอ้างอิงจากองค์การระหว่างประเทศ (Hard Data) มากขึ้น จากเดิมที่เน้นข้อมูลจากการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักลงทุน (Questionnaires) ซึ่งในอนาคตจะทำแบบสำรวจเป็นรูปแบบ online เท่านั้น

รมว.พณ. ได้แจ้ง WEF ว่า รัฐบาลประสงค์จะยกระดับความร่วมมือระหว่างไทยกับ WEF โดยเน้นการนำผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันใหม่มาใช้ประกอบนโยบายเศรษฐกิจให้มีความทันสมัยมุ่งสู่ประเทศไทยที่มีความสามารถทางการแข่งขันสูงในยุค ๔.๐ ต่อไป

(๔) การหารือเกี่ยวกับทิศทางของอาเซียนหลังครบรอบ ๕๐ ปี

ในการประชุม WEF ครั้งนี้ ได้มีการจัดประชุมกลุ่มย่อยหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการครบรอบ ๕๐ ปีอาเซียน โดยตั้งคำถามว่า อาเซียนควรจะทำอะไรต่อ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และคน/เยาวชน (Youth) โดยมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มของอาเซียนได้ก้าวหน้าไปมาก อย่างไรก็ตาม มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (NTMs) ยังคงเป็นปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการค้าชายแดน กฎระเบียบระหว่างประเทศยังมีความแตกต่างกันอยู่ ทำให้การค้าไม่ลื่นไหลและยังไม่พัฒนาเป็นตลาดเดียวที่สมบูรณ์ ในขณะที่ญี่ปุ่นได้เป็นประเทศแรกๆ ที่เข้ามาใช้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มของอาเซียน ดังนั้น ASEAN เองควรทำ Pilot Project เพื่อร่วมกันพัฒนาสินค้า ASEAN Product ไปสู่ตลาดโลก

การค้า (country project) นอกจากนั้น ยังมีผู้เสนอให้มีการปรับบทบาทของ ASEAN Secretariat ให้เข้มแข็งมากขึ้น โดยอาจมีการทบทวนและปรับแนวทางการตั้ง ASEAN Secretary General ที่หมุนเวียนไปในแต่ละประเทศ รวมทั้งปรับบทบาทของการประชุม ASEAN Business Council ที่จะต้องนำผลมารายงานต่อที่ประชุมผู้นำอาเซียนปีละครั้ง ให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่จับต้องได้มากขึ้น

สำหรับด้าน Digital Economy และ Innovation ได้มีการเสนอให้อาเซียนให้ดำเนินนโยบาย “no roaming to open sky for communication” (เปิดเสรีสัญญาณโทรศัพท์ในอาเซียน เพื่อจะได้ไม่ต้องมีการเปิด roaming ระหว่างกัน ดังที่สหภาพยุโรปได้ดำเนินการแล้ว) ในด้านการบริการ เสนอให้อาเซียนเปิดเสรีภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการค้ามากขึ้น สำหรับ E-Commerce เสนอให้ทุกประเทศอาเซียนปรับปรุงด้านการขนส่งสินค้าผ่านแดนให้รองรับ E-Commerce ที่กำลังขยายตัวข้ามพรมแดน (Borderless) และเป็นช่องทางการค้าสำคัญที่สนับสนุน SMEs และเกษตรกรยุคใหม่ (Smart Farmer) ทั้งนี้ ชาติอาเซียนอาจมีการหารือและเปิดเสรีระหว่างกันโดยระบุสาขาที่มีความพร้อมก่อน (Positive List)

ด้านสังคม เสนอให้มีการทำโครงการที่จะสร้างความเป็นสังคมอาเซียนมากขึ้น เช่น โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน การแลกเปลี่ยนการฝึกงาน/Internship และ ASEAN Camp สำหรับกลุ่ม Startups รวมทั้ง Young ASEAN Entrepreneurship กองทุน Philanthropy Fund และการส่งเสริมให้มีทีมกีฬาของอาเซียน ตลอดจนมี ASEAN Lane เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าเมืองในลักษณะเดียวกับ APEC Lane

ทั้งนี้ ประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นประธานอาเซียนในปีนี้จะนำข้อเสนอต่างๆ ข้างต้นไปนำเสนอต่อที่ประชุมผู้นำของชาติอาเซียนเพื่อพิจารณาต่อไป นอกจากนี้ หลายประเทศยังเห็นควรให้มีการเร่งรัดการเจรจา RCEP ซึ่ง ASEAN มีความตั้งใจที่จะผลักดันการเจรจาในรอบนี้ให้สำเร็จได้ในปีนี้

๓.๒ การหารือกับนักลงทุน

ร.มว.พณ. ได้พบกับนักลงทุนจากประเทศต่างๆ ได้แก่ จีน (รองผู้ว่ามณฑลเทียนจิน) เนเธอร์แลนด์ (บริษัท Vopak) และฝรั่งเศส (เครือโรงแรม Intercontinental) รวมถึงประเทศอื่นๆ ระหว่างการประชุม WEF ซึ่งทุกประเทศแสดงความมั่นใจในประเทศไทย และจะลงทุนในไทยต่อไปรวมทั้งขยายการลงทุนในอนาคต โดย ร.มว.พณ. ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ของไทย โดยเฉพาะ Thailand ๔.๐ และ EEC ซึ่งนักลงทุนต่างชาติต่างแสดงความสนใจ อย่างไรก็ตาม นักลงทุนยังต้องการให้มีการเผยแพร่รายละเอียดสิทธิประโยชน์ต่างๆ และขั้นตอนการอนุมัติโดยเร็ว เพื่อจะได้ประกอบการตัดสินใจการลงทุน

๓.๓ การประชุมรัฐมนตรีการค้าองค์การการค้าโลกอย่างไม่เป็นทางการ (WTO Informal Ministerial Meeting)

ที่ประชุมพิจารณาประเด็นสำคัญที่ต้องนำเสนอในการประชุมรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ ๑๑ ซึ่งจะมีขึ้นที่กรุงบัวโนส ไอเรส ประเทศอาร์เจนตินา ในช่วงปลายปี ๒๕๖๐ นี้ ที่ประชุมรับทราบความคืบหน้าการดำเนินการด้านต่างๆ และเน้นย้ำว่า โลกต้องไม่ตกอยู่ในความคิดการปกป้องตัวเองจนเกินไป (No Protectionism) และยินดีที่เห็นการดำเนินการและการเจรจาหลายเรื่องมีความคืบหน้า โดยเฉพาะ ITA และ Trade Facilitation Agreement โดยในส่วนของ ITA Expansion คาดว่าจะมีผลใช้บังคับในเร็วๆ นี้

สำหรับประเด็นที่คาดว่าจะมีการเตรียมการสำหรับ MC๑๑ นั้น เรื่องที่ประเทศต่างๆ สนใจมากที่สุด คือ E-Commerce โดยมีการเสนอให้ทบทวนกฎเกณฑ์การค้าพหุภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การค้าขายผ่านสื่อออนไลน์เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย สอดคล้องกับหลักการระหว่างประเทศ ประเด็นอื่นๆ ที่มีหลายประเทศสนับสนุน คือ การทบทวนการอุดหนุนสินค้าเกษตรโดยเฉพาะฝ่ายการอุดหนุนภาคประมง ความมั่นคงทางอาหาร การปรับปรุงกฎระเบียบในประเทศด้านบริการ (Domestic Regulations on Services) ให้มีความโปร่งใสและทันสมัยและสนับสนุนต่อการค้า การสนับสนุน SMEs การแก้ไขปัญหาอุปสรรคจาก Non-tariff measures การอำนวยความสะดวกทางการค้า การเปิดตลาดและลดข้อจำกัดมากขึ้น ทั้งนี้ จะมีการหารือเพื่อเตรียมการประชุม MC ๑๑ ต่อไปอีก ๓ ครั้งในปี (รายละเอียดการประชุมปรากฏตาม [สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓](#))

ทั้งนี้ จะมีการหารือเพื่อเตรียมการประชุม MC ๑๑ ต่อไปอีก ๓ ครั้งในปี (รายละเอียดการประชุมในแต่ละประเด็นปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ขอเรียนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบผลการประชุม WEF ๒๐๑๗ และการประชุมรัฐมนตรีการค้า WTO ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์จะดำเนินการประสานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังนี้

๔.๑ รมว.พณ. ได้แจ้งความสนใจของไทยในการเข้าร่วมโครงการศึกษาความพร้อมของประเทศเพื่อรองรับเศรษฐกิจยุคใหม่บนฐานนวัตกรรม และโครงการศึกษาแนวทางการปรับตัวของภาคการผลิตของอาเซียน ซึ่ง WEF จะเริ่มดำเนินการในปี โดยในส่วนของไทย จำเป็นต้องมีหน่วยงานหลายแห่งเข้าร่วมโครงการดังกล่าวด้วย เพื่อให้มีการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน และมีการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์และกำหนดนโยบายของหน่วยงานต่างๆ ต่อไป

๔.๒ กระทรวงพาณิชย์จะร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงาน Partnership for Agricultural Trade and Inclusive Growth in Thailand ร่วมกับ Grow Asia ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้ WEF ที่ดำเนินโครงการด้านการยกระดับภาคเกษตรรายย่อยให้เชื่อมโยงกับการค้าระหว่างประเทศได้ โดยจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๑-๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ที่ประเทศไทย โดยเป็นการหารือระหว่างภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะนักลงทุนจาก MNCs ระดับโลก รวมทั้งภาคีอื่นๆ เพื่อหาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และสินค้าเกษตรนวัตกรรม ซึ่งจะต้องดำเนินการร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่มูลค่าด้วย

๔.๓ ไทยควรเชิญ WEF มาจัดงานสัมมนา เพื่ออธิบายให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่จะต้องให้ข้อมูลกับ WEF เข้าใจถึงข้อมูลและวิธีการใหม่ที่จะปรับใช้ในการวัดประเมินอันดับความสามารถทางการแข่งขัน เพื่อให้มั่นใจว่าไทยจะสามารถนำเสนอข้อมูลได้ครบถ้วนและชัดเจน ส่งผลดีต่ออันดับของไทยต่อไป นอกจากนี้ควรนำหลักเกณฑ์ของ WEF มาใช้ในการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อนไปสู่ Thailand ๔.๐

๔.๔ รัฐบาลควรเผยแพร่สิทธิประโยชน์และขั้นตอนการขอรับการสนับสนุนการลงทุนใน EEC ให้ชัดเจน โปร่งใส ให้นักลงทุนทราบโดยเร็ว

๔.๕ กระทรวงพาณิชย์จะจัดหารือเพื่อเตรียมการประชุมรัฐมนตรี WTO ในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอภริณี ตันตราภรณ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

โทร. ๐-๒๕๐๗-๗๘๙๔

โทรสาร. ๐-๒๕๔๗-๔๑๖๗